

Aan de informateur
Mevrouw E.I. Schippers
P/a Tweede Kamer
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

BETREFT Convenanten over internationaal MVO

DEN HAAG 4 april 2017

E-MAIL a.van.selm@ser.nl

ONS KENMERK 17.9810

TOESTELNUMMER 070 3499523

BIJLAGE(N)

Geachte mevrouw Schippers,

De partijen in de Sociaal-Economische Raad vinden het belangrijk de convenantenaanpak op het gebied van internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO) in de komende kabinetsperiode voort te zetten. De SER-partijen zien deze aanpak graag gesteund door het nieuw te vormen kabinet.

Met deze brief wil de SER u informeren over het belang van IMVO en de IMVO-convenanten en u enkele punten onder de aandacht brengen die in de komende kabinetsperiode van belang zijn voor de voortgang en het succes van deze aanpak.

Waarom internationaal MVO?

Bedrijven zorgen voor banen en welzijn, vernieuwing en economische groei. Internationaal ondernemen is van groot belang voor de Nederlandse bedrijven en consumenten. Door internationaal zaken te doen met respect voor mensenrechten en milieu dragen ondernemingen bij aan duurzame groei. Dat is echter geen vanzelfsprekendheid. Als gevolg van de globalisering van productieketens kan een internationaal opererend Nederlands bedrijf direct of indirect betrokken raken bij ondermeer kinderarbeid, levensgevaarlijke werksituaties, het onrechtmatig in bezit nemen van landbouwgronden of schade aan kwetsbare ecosystemen.

Nederlandse internationaal opererende bedrijven dragen medeverantwoordelijkheid voor de (mogelijke) negatieve impact van hun handelen en worden geacht deze impact te identificeren, voorkomen en verminderen en verantwoording af te leggen over hoe zij omgaan met de geïdentificeerde risico's ('due diligence')¹. Bij de invulling van deze verantwoordelijkheid krijgen bedrijven echter te maken met complexe situaties in opkomende markten en ontwikkelingslanden waar overheden tekortschieten in het beschermen van rechten en waar (individuele) bedrijven hooguit een deel van de

¹ Bedrijven worden geacht zaken te doen met respect voor mensenrechten en milieu. Internationaal is dit vastgelegd in de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen, de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGP's) en de fundamentele arbeidsnormen van de ILO die daarvan deel uitmaken.

oplossing van een probleem kunnen bieden. Samen met andere partijen is de kans groter oplossingen te realiseren.

Waarom IMVO-convenanten?

Werkgevers- en werknemersorganisaties werken in de SER samen aan het bevorderen van internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen. Naast jaarlijkse rapportages en handreikingen aan het bedrijfsleven, bijvoorbeeld op het vlak van due diligence, zijn werkgevers en werknemers in 2014 met elkaar, op basis van een brede wens van politiek en kabinet, de ambitie overeen gekomen om op sectoraal niveau IMVO-convenanten te realiseren.

IMVO-convenanten bieden bedrijven in sectorverband de kans om samen met overheid, vakbonden en maatschappelijke organisaties complexe problemen gestructureerd en oplossingsgericht aan te pakken en daarmee hun invloed (*leverage*) te vergroten. De convenanten hebben een tweeledig doel: ten eerste om op specifieke risico's binnen een termijn van 3-5 jaar verbetering te bereiken voor groepen die negatieve effecten ervaren en, ten tweede, om een gezamenlijke oplossing te bieden voor problemen die bedrijven zelf niet geheel op kunnen lossen. Daarmee bieden de IMVO-convenanten potentiële meerwaarde voor zowel degenen die mogelijk negatieve consequenties ondervinden als voor de bedrijven die de risico's op negatieve impact willen aanpakken. Hierdoor worden de kansen voor bedrijven op internationale markten ook vergroot en dragen de IMVO-convenanten bij aan de Nederlandse internationaliseringsambitie.

Het draagvlak voor deze op vrijwilligheid gebaseerde convenantenaanpak is groot. Sectoren nemen zelf het initiatief om samen met maatschappelijke organisaties, vakbonden en de overheid tot een convenant te komen.

De onder begeleiding van de SER in 2016 afgesloten convenanten in de kleding- en textielsector en de bancaire sector worden nu uitgevoerd. De SER begeleidt momenteel de totstandkoming van convenanten in de sectoren verzekeringen, voedingsmiddelen, natuursteen, goud, sierteelt en de metallurgische industrie. Daarnaast is de SER in gesprek met een aantal andere sectoren. Buiten de SER zijn convenanten tot stand gekomen voor duurzame eiwitten en duurzaam bosbeheer.

Waarom steun kabinet voor IMVO-convenanten?

De Nederlandse overheid heeft zich verplicht om de naleving van de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen te bevorderen. Daarnaast heeft de overheid de verplichting om mensenrechten te beschermen ('duty to protect'). Niet alleen door zelf deze rechten na te leven, maar ook door schendingen ervan door andere maatschappelijke actoren, waaronder bedrijven, te voorkomen en tegen te gaan. De overheid kan hier concrete invulling aan geven mede door actieve betrokkenheid bij IMVO-convenanten. De convenanten dragen daarnaast bij aan een beweging van incident gedreven beleid naar een structureel beleid, gericht op 'knowing & showing'. Internationaal neemt de aandacht voor verantwoord ketenbeheer steeds meer toe en de convenantenaanpak kan op veel interesse rekenen van binnen en buiten Europa.

Bovendien zijn de IMVO-convenanten een belangrijk instrument voor het behalen van de door de VN in 2015 vastgestelde Sustainable Development Goals (SDGs) en Agenda 2030. De eerste verantwoordelijkheid voor de verwezenlijking van deze doelen ligt bij de overheden. Daarnaast wordt er in de VN-verklaring ook een beroep gedaan op de private sector om te helpen bij het realiseren van deze ambitieuze agenda. De IMVO-convenanten zijn een concrete manier om dit te doen. Wanneer een bedrijf aan de slag wil met de SDG's is *due diligence* conform OESO-richtlijnen en UNGPs een

basisvereiste. Immers, de bijdrage van bedrijven aan duurzame ontwikkeling is maximaal als de invloed daar wordt aangewend waar de risico's op negatieve impact in de keten het grootst zijn.

Gewenste betrokkenheid en rol nieuw kabinet

De overheid heeft een eigen en belangrijke rol bij IMVO-convenanten. De partijen in de SER roepen u en het nieuw te vormen kabinet op om – in lijn het ingezette beleid de afgelopen tijd – bij te blijven dragen aan de effectieve werking van IMVO-convenanten. Concreet gaat het om:

- een consistent beleid voeren ten aanzien van o.a. IMVO, duurzame ontwikkeling, handel en ontwikkelingssamenwerking en maatschappelijk verantwoord inkopen;
- voorzetting van de steun voor het proces om de convenanten tot stand te brengen;
- als partij participeren in deze convenanten en voldoende interne (eigen) capaciteit te reserveren voor zowel totstandkoming als implementatie. De inzet van de overheid zou zich hierbij o.a. moeten richten op het oplossen van tegenstrijdige regelgeving, capaciteitsopbouw bij partijen in productielanden, het bevorderen van toegang tot herstel of verhaal voor hen die schade hebben ondervonden in de productieketen, bestaande initiatieven in lijn brengen met de richtlijnen van de OESO en de VN, het opschalen van relevante afspraken naar een internationaal niveau en maatschappelijk verantwoord inkopen.

In aanvulling hierop willen de partijen in de SER de volgende punten onder de aandacht van u en het nog te vormen kabinet brengen.

- Mededinging en het samenwerken aan duurzaamheid.
Wanneer partijen op basis van *due diligence* internationale handelsketens willen verduurzamen, blijkt er regelmatig een spanning te zijn tussen het huidige mededingingsbeleid aan de ene kant en het maken van voor deze verduurzaming gewenste afspraken om misstanden tegen te gaan en het delen van informatie tussen partijen en bedrijven aan de andere kant. De SER benadrukt het belang van het vinden van een werkbare oplossing op dit punt en het internationaal agenderen van dit vraagstuk, o.a. op het Europese niveau.
- Lange termijn financiering voor uitvoering convenanten.
De weg van de convenanten is nieuw en verdient een serieuze kans van slagen. Met de totstandkoming van convenanten begint de implementatie opgave. In deze convenanttrajecten blijkt nog veel behoefte aan bewustwording en operationalisering van de in deze brief genoemde internationale OESO- en VN-normen. Dit betekent dat de overheid samen met de andere partijen een strategie zal moeten realiseren voor lange termijn financiering van de uitvoering van de convenanten en de transitie naar duurzaam internationaal zakendoen.

Onze aanbeveling aan u is deze aandachtspunten te betrekken bij de vorming van het nieuwe kabinet. Wanneer u behoefte heeft aan nadere toelichting, dan zijn wij daartoe uiteraard te allen tijde bereid.

Hoogachtend,

Mariëtte Hamer
Voorzitter SER

IMVO-Convenanten

